

Socialdepartementet

socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Tillgänglighetsdirektivet - Kulturrådets remissvar

Syftet med tillgänglighetsdirektivet är att produkter och tjänster som omfattas av direktivet ska vara tillgängliga för alla redan när de lanseras. När bestämmelserna träder i kraft blir principen om universell tillgänglighet gällande för kommersiella aktörer av samtliga produkter och tjänster som specificeras i direktivet.

Kulturrådets uppdrag är att verka för kulturens utveckling och tillgänglighet med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen. Det gör vi bland annat genom att fördela och följa upp statliga bidrag till litteratur, kulturtidskrifter, läsfrämjande och bibliotek. Kulturrådet har också ett samlat ansvar för funktionshinderfrågor inom vår sektor, vilket inbegriper att samlas, stödja och driva på frågor om tillgänglighet.

Av detta följer att bara vissa av betänkandets föreslagna produkter är relevanta för Kulturrådet att kommentera. Det gäller e-böcker och programvara som kopplar till e-böcker. Vi lämnar därtill synpunkter på förslagen om tillsyn och distribution av e-böcker.

Kulturrådet är positivt till att principen om universell tillgänglighet ska gälla på flera områden och nu vidgas till fler produkter och omfattar även kommersiella aktörer. Gällande e-böcker bedömer Kulturrådet att högre krav på tillgänglighetsanpassning för kommersiella aktörer bidrar till ett vidgat utbud av e-böcker till slutanvändaren.

Viktigt att små producenter av e-böcker kan undantas direktivets krav

Kulturrådet ser i utgångspunkten positivt på att e-böcker ska produceras enligt direktivets specifikationer. Förlagsbranschen i Sverige är heterogen med både mindre och större aktörer. För att kunna behålla och utveckla en bransch där en bredd av förlag kan vara verksamma, är det, enligt Kulturrådet, positivt att betänkandets förslag om undantag kvarstår. Hänsynen till svenska läsare och deras behov av tillgång till brett och varierat utbud av e-böcker talar för att utvisa stor aktsamhet gällande nya krav. Alla krav kan ha negativ påverkan, och risken för framför allt mindre aktörer är att nya krav får till följd att de upphör med sin verksamhet, vilket kan leda till ett minskat utbud av e-böcker på svenska.

MTM:s roll i det framtida systemet

Idag har personer med läsnedsättning möjlighet att ta del av anpassad litteratur kostnadsfritt genom Myndigheten för tillgängliga medier (MTM):s tjänst Legimus och via folk- och skolbibliotek.

I betänkandet diskuteras MTM:s roll och slutsatsen är att MTM kan komma att få en annan roll till följd av direktivets bestämmelser. Kulturrådet betonar att MTM:s roll som distributör och knutpunkt för spridning av anpassad litteratur måste säkras.

Kulturrådet understryker även betydelsen av att en nationell biblioteksfunktion finns kvar. Vi ser det som viktigt att MTM också fortsättningsvis förmedlar medierna, framför allt till skolbiblioteken, även om tal- och e-böcker är kommersiellt producerade. Det kan annars bli en ekonomisk belastning för användaren att tvingas köpa medierna i stället för att låna gratis.

Vad gäller tillsyn, föreslås MTM få tillsynsansvar för e-böcker. Kulturrådet tillstyrker detta.

Avtalsmodellen för e-böcker behöver ses över

Lika tillgång till e-böcker oberoende av inkomst och bostadsort är central fråga för Kulturrådet. Kulturrådet påtalar att det finns en risk för minskad tillgång till e-böcker till följd av nuvarande avtalsmodell, där varje utlån ger en kostnad.

Den nuvarande avtalsmodellen för utlån av e-böcker tar en allt större del av bibliotekens mediebudget. Kostnadsstrukturen gällande e-böcker är en fråga som behöver följas noggrant, då en ökad andel e-bokslån får ekonomiska konsekvenser för biblioteken.

Veronica Lamma Lönnbro

Stf Generaldirektör

Ingrid Skare

Tf enhetschef